

Debreceni Ítéltábla

Bf.I.472/2025/17.

A Debreceni Ítéltábla mint másodfokú bíróság Debrecenben, a 2025. december 2. és 2026. január 13. napjain megtartott nyilvános fellebbezési tárgyalás alapján meghozta és 2026. január 15. napján kihirdette a következő

í t é l e t e t:

A nyereségvágýból elkövetett emberölés büntette miatt Terhelt1 ellen indított büntetőügyben a Miskolci Törvényszék 2025. április 10. napján kihirdetett 12.B.74/2024/36. számú ítéletét megváltoztatja.

A vádlott cselekményét egységesen emberölés büntettének [Btk. 160. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont] minősíti, mellőzve az okiratra elkövetett cselekményre vonatkozó és a felmentéssel kapcsolatos rendelkezéseket.

A halmazati jellegre történő utalás mellőzésével a szabadságvesztés büntetést 16 (tizenhat) évre súlyosítja.

A büntetést fegyházban rendeli végrehajtani azzal, hogy a vádlott feltételes szabadságra nem bocsátható.

A vádlottat kötelezi további 1 000 000 (egymillió) Ft bűnügyi költség viselésére.

A Miskolci Törvényszék Gazdasági Hivatalánál B.I.22/2025/10. sorszám alatt bevételezett kamerafelvételek megsemmisítésére irányuló rendelkezést mellőzi és megállapítja, hogy e dolgok a bűnügyi irat részét képezik.

Egyéb részekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

A vádlott által a 2025. szeptember 10. napjától a mai napig előzetes fogvatartásban töltött időt is beszámítja a szabadságvesztésbe.

A másodfokú eljárásban 126 019 (egyszázhuszonkilencezer-tizenkilenc) Ft bünygyi költség merült fel, melyet a vádlott visel.

A vádlott tényleges tartózkodási helye: Tököli Országos Büntetés-végrehajtási Intézet.

A másodfokú bíróság ítélete ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

[1] A Miskolci Törvényszék a rendelkező részben írt ügydöntő határozatában Terhelt1 vádlottat – a vádtól érdemben eltérő tényállás megállapítása és minősítés mellett – bűnösnek mondta ki rablás büntetében [a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 365. § (2) bekezdés, (1) bekezdés], (halált okozó) testi sértés büntetében [Btk. 164. § (1) bekezdés, (8) bekezdés 2. fordulat], segítségnyújtás elmulasztásának büntetében [Btk. 166. § (1) bekezdés, (2) bekezdés] és okirattal visszaélés vétségében [Btk. 346. § (1) bekezdés c) pont].

Ellenben az emberölés büntetének [Btk. 160. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont] vádja alól felmentette.

Ezért halmazati büntetésül 10 év szabadságvesztésre és 10 év közügyektől eltiltásra ítélte. A szabadságvesztést börtönben rendelte végrehajtani azzal, hogy a vádlott legkorábban a büntetés kétharmad részének, de legkevesebb három hónap kitöltése után bocsátható feltételes szabadságra. A szabadságvesztésbe beszámította az általa 2024. szeptember 20-tól 2024. december 13-ig előzetes fogvatartásban töltött időt. 15 649 Ft erejéig vagyonekobzást rendelt el. név magánfél által előterjesztett polgári jogi igény érvényesítését egyéb törvényes útra utasította. Határozott a lefoglalt bűnjelekről (lefoglalás megszüntetés és kiadás a sértetti jogutódnak, illetve megsemmisítés) és kötelezte a vádlottat 2 209 230 forint bünygyi költség viselésére, megállapítva, hogy 1 000 000 forint az állam terhén marad.

[2] Az ítélet ellen két irányban jelentettek be fellebbezést.

[3] Az ügyészség a kihirdetést követően nyomban a vádlott terhére, részbeni megalapozatlanságra hivatkozva, a részleges felmentést és a minősítést is sérelmezve, a büntetés súlyosítása érdekében jelentett be fellebbezést (36. sorszámú elsőfokú tárgyalási jegyzőkönyv 5. oldal 9. bekezdés). Indokai szerint az elsőfokú bíróság által a vádtól eltérően megállapított, a vádlott elfogadott vallomásra alapított tényállás részbeni megalapozatlansághoz vezetett, melynek kiküszöbölése bizonyítás felvételével indokolt. A

törvényszék ugyanis a sértett halálának időpontjához a halottvizsgáló orvos által adott nyilatkozatot vette alapul, ám azt tévesen értelmezte, melynek alátámasztására a vizsgáló orvos pótlólag beszerezett nyilatkozatát is csatolta. E téves következtetés kihatott a vádlott védekezésének értékelésére, ezen keresztül pedig az ítéleti tényállás és a felmentő rendelkezés megalapozottságára is. Az említettek miatt szükségesnek tartotta dr. név1 helyszíni halottvizsgálatot elvégző orvosszakértő meghallgatását a halottvizsgálati jegyzőkönyvben szereplő időpont helyesbítése érdekében. Ezen túlmenően álláspontja szerint a törvényszék ítélete arról sem adott számot, hogy a vádlotton kívül kinek állhatott érdekében a bűncselekmény helyszínén a vádlotti cselekvőség következtében már magatehetetlen és értékeitől megfosztott sértett további, a halálához vezető bántalmazása. A másként történés lehetősége tehát kizárható, mivel az eljárás adataiból arra vonható okszerű következtetés, hogy a vádlott nem a rablás büntetést követte el a testi sértéssel és más bűncselekmények halmazatával, hanem ő volt az, aki kioltotta a sértett életét. Indítványozta ezért a felvett bizonyítás eredményeként megállapított – váddal egyező – tényállás alapján, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet megváltoztatva a vádlottat nyereségvágyból elkövetett emberölés büntetében mondja ki bűnösnek, a vele szemben az anyagi jogszabályba ütköző módon kiszabott szabadságvesztés végrehajtási fokozatát fegyházban állapítsa meg és tartamát a súlyosító körülmények nagy számára is figyelemmel lényegesen emelje fel, valamint állapítsa meg, hogy feltételes szabadságra nem bocsátható, egyebekben pedig hagyja helyben a határozatot. (Borsod-Abaúj-Zemplén Vármegyei Főügyészség B.1414/2023/55.).

[4] Másrészt a tárgyaláson a vádlott és a védő kizárólag a büntetés enyhítése céljából terjesztettek elő jogorvoslatot (36. sorszámú elsőfokú tárgyalási jegyzőkönyv 5. oldal 10-11. bekezdés). A védő a fellebbezését a másodfokú eljárásban indokolta, melyben annak az álláspontjának adott hangot, miszerint az elsőfokú bíróság alappal jutott arra a következtetésre, hogy a vádhatóság nem bizonyította minden kétséget kizáró módon, hogy a sértett halálát eredményező bántalmazó magatartást a vádlott valósította meg. Ellenben miután az okirattal visszaélés vétsége tekintetében a törvényszék vádlói akarat hiányában lényegében túlterjeszkedett a vádon, továbbá mivel a testi sértést megvalósító terhelt ezzel egyidejűleg halmazatban segítségnyújtás elmulasztása miatt nem lett volna felelősségre vonható, ezért fentiek korrekciója mellett, a bűnösségi kör szűkülése folytán az elsőfokon kiszabott büntetés enyhítését tartotta indokoltnak (14. számú másodfokú irat).

[5] A Debreceni Fellebbviteli Főügyészség a Bf.23/2025/6. számú észrevételében az ügyészség által bejelentett fellebbezést fenntartotta, míg a védelmi jogorvoslatokat alaptalannak találta. Egyetértve a jogorvoslatot bejelentő vármegyei főügyészség érveivel, elsődlegesen azt emelte ki, hogy álláspontja szerint a vádlott beismerő vallomásának elfogadása és ez alapján a vádtól részben eltérően megállapított tényállás részbeni megalapozatlansághoz vezetett. Tévedett ugyanis az elsőfokú bíróság, amikor a sértett halálának időpontját a szemle jegyzőkönyvben rögzített halottvizsgálati megállapítások, „a vizsgálatokat megelőző 24 óra körül” szövegrész téves értelmezése alapján 24 órában állapította meg. Ezzel kapcsolatban hivatkozott a helyszíni halottszemlélt végző orvosszakértő által a nyomozó hatóság megkeresésére pótlólag adott, rendőri feljegyzésben rögzített nyilatkozatára, melynek kiemelt jelentőséget tulajdonított a halál beállta idejét illetően, indítványozva ezért a másodfokú perben bizonyítás felvételét és a szakértő meghallgatását. A törvényszék az orvosszakértő nyilatkozatai, a vádlotti vallomások, tanú2 tanú vallomása tükrében nem adott számot arról, hogy kinek állhatott még érdekében a bűncselekmény

helyszínén fekvő magatehetetlen sértett életének kioltása, viszont az indítványozott bizonyítást követően a nyereségvágyból elkövetett emberölés tekintetében állást lehet foglalni arról, hogy az megállapítható vagy sem.

Az elsőfokú ítélet szerinti minősítést szintén ellentmondásosnak írta le, kiemelve, hogy a halált okozó testi sértés büntettének elkövetője az önvádra kötelezés tilalma miatt azzal halmazatban nem vonható felelősségre segítségnyújtás elmulasztása miatt, és előbbi bűncselekmény megállapítására, a tettazonosságra figyelemmel szükségtelen volt felmentő rendelkezés hozatala az élet elleni büntett kapcsán. Végül rámutatott arra, hogy az okirattal visszaélés vétsége vonatkozásában az elsőfokú bíróság a vádelv megsértésével járt el, hiszen a vád történeti tényállásában nem szerepeltek e bűncselekmény elemei, következésképp túlterjeszkedett a vádon.

Mindezek alapján indítványozta, hogy az ítéltábla a másodfokú eljárásban felvett bizonyítás és a sértett egészségi állapotának, betegségeinek rögzítése eredményeként a tényállás részbeni megalapozatlanságát küszöbölje ki, majd a vádlott cselekményét minősítse nyereségvágyból, a bűncselekmény elhárítására korlátozottan képes személy sérelmére elkövetett emberölés büntettének, az okirattal visszaélés vétsége miatt bűnösséget megállapító rendelkezést helyezze hatályon kívül, és e bűncselekmény tekintetében az eljárást szüntesse meg. A kiszabott szabadságvesztés tartamát jelentős mértékben emelje fel, végrehajtási fokozatát fegyházban határozza meg, állapítsa meg, hogy a vádlott nem bocsátható feltételes szabadságra, módosítsa a bűnjelekkel és a bűnügyi költséggel kapcsolatos rendelkezést, egyebekben pedig hagyja helyben a határozatot.

[6] Az ítéltábla a fellebbezéseket a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 600. § (1) bekezdés b) pontja alapján, figyelemmel a Be. 594. § (1) bekezdésére is, a bizonyítás szükségessége folytán tárgyaláson bírálta el.

[7] A tárgyaláson részletesen meghallgatta a sértett sérüléseire, halálának okára, bekövetkezésének körülményeire orvosszakértői véleményt előterjesztő szakértő és szakértő3 igazságügyi orvosszakértőket, valamint jelenlétükben ismertetésre került a helyszíni halottvizsgálatot végző orvos utólag adott, rendőri feljegyzésbe foglalt nyilatkozata (2. sorszámú másodfokú irat).

[8] Az ügyész perbeszédében a másodfokon elvégzett bizonyítás eredményének ismeretében a tényállás több részben történő helyesbítését és kiegészítését, annak megállapítását indítványozta, hogy egyfelől a sértett betegségeinél fogva a bűncselekmény elhárítására korlátozottan lehetett csak képes, másrészt halála a vádlott cselekvőségének eredménye, mert életének kioltására a szakértők által megállapított időintervallumon belül, a vallomása szerinti helyszínre történt másodszori visszatérése során is lehetősége volt. Ezáltal pedig okszerű következtetés vonható a bűnösségére a kétszeresen minősülő élet elleni büntetthez vonatkozóan. Mindezek alapján az írásban kifejtettekkel egyezően változatlanul arra tett indítványt, hogy a másodfokú bíróság a vádlott cselekményét nyereségvágyból, a bűncselekmény elhárítására korlátozottan képes személy sérelmére elkövetett emberölés büntettének minősítse, helyezze hatályon kívül az okirattal visszaélés vétségére vonatkozó elsőfokú ítéleti rendelkezést és ezzel kapcsolatban az eljárást szüntesse meg, a vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztés büntetés tartamát jelentős mértékben emelje fel,

végrehajtási fokozatát fegyházban állapítsa meg, a vádlottat zárja ki a feltételes szabadságra bocsáthatóság lehetőségéből, valamint helyesbítse a bűnjelekkel illetőleg a bűnügyi költséggel kapcsolatos rendelkezést (15. számú másodfokú tárgyalási jegyzőkönyv 2. oldal 9. bekezdés, 15/Ü.I.).

[9] A védő a tárgyaláson kiemelte, hogy a szakértők nem cáfolták a halál bekövetkezésének időpontjával kapcsolatos elsőfokú ítéleti megállapítást, következésképp a másodfokú bíróság által lefolytatott bizonyítás nem nyújthat megfelelő alapot a törvényszék által az emberölést illetően hozott döntés megváltoztatására. Aggályosnak tartotta a helyszíni halottvizsgálatot adó orvos utólagos nyilatkozatát is. Az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján nem tudta megállapítani az élet elleni cselekmény elkövetőjének személyét, ezért az elsőfokú határozat megváltoztatását csak az okirattal visszaélés vétségével kapcsolatos ítéleti rendelkezés hatályon kívül helyezését illetően indítványozta, ennek következtében pedig a büntetés további enyhítését (15. számú jegyzőkönyv 2. oldal utolsó, 3. oldal első bekezdés).

[10] A vádlott az utolsó szó jogán továbbra is elismerte bűnösségét a sértett értéktárgyainak eltulajdonításában majd a lépcsőn történt lelökésében, hangsúlyozva, hogy nem ment a sértett után, őt nem bántalmazta és a helyszínt elhagyta. Nem állt szándékában megölni, a cselekményt balesetként jelölte meg, hibaként azt róva fel magának, hogy elmulasztott segítséget kérni. Emellett megbánását hangoztatta (15. tárgyalási jegyzőkönyv 3. oldal 2. bekezdés).

[11] Az ügyészségi fellebbezés alapos, a védelmi jogorvoslatok azonban alaptalanok.

[12] A másodfokú bíróság – tekintettel az ügyészségi perorvoslat okára és irányára – a Be. 590. § (1) és (2) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletét az azt megelőző eljárással együtt teljeskörűen felülvizsgálta, azaz a revízió kitért az eljárási szabályok megtartására, a tényállás megalapozottságára, a bűnösség megállapítására, a részbeni felmentő rendelkezésre, a cselekmény minősítésére, a büntetéskiszabásra, az indokolás helyességére és az egyéb rendelkezésekre is, függetlenül attól, hogy ki és milyen okból fellebbezett. A Be. fellebbezési normáiban is főszabály a teljes felülbírálat. Jelen esetben az ügyészség támadta a tényállást, a bűnösség körét és a cselekmény jogi minősítését is, ezért korlátozott revízióra nem kerülhetett sor.

[13] A felülbírálat során az ítéltábla megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást a perrendi szabályok megtartásával folytatta le. Nem vétett sem abszolút [Be. 608. § (1) bekezdés a-h) pont], sem olyan súlyos relatív perjogi hibát [Be. 609. § (1), (2) bekezdés a-d) pont], ami az eljárás törvényességét befolyásolva az érdemi felülbírálatot kizárta volna, az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítását eredményezve.

[14] Relatív, a másodfokú eljárásban orvosolható eljárási szabálysértés azonban történt, mert a törvényszék ügyfelderítési kötelezettségének nem tett teljeskörűen eleget, mely az orvosszakértői bizonyítás hiányosságaiból eredt, ez pedig fontos bizonyítékot és bizonyítandó tényt érintett. Az elsőfokú bíróság ugyanis a sértett halálának lehetséges időpontjára vonatkozóan a helyszíni halottszemle keretein belül megállapítást tevő orvos nyilatkozatát vette alapul, a kihallgatása nélkül, melyet tévesen is értelmezett. Még fontosabb azonban, hogy e fontos szakkérdés alapvetően nem is a közigazgatási halottszemle orvosa, hanem a büntetőeljárás során kirendelt orvosszakértők kompetenciájába tartozik, akiket viszont a tárgyaláson történt meghallgatásuk során nem tájékoztattott a szemlén megállapítottakról, ezért a véleményadás során nem voltak valamennyi információ birtokában.

[15] A törvényszék tehát az ügyfelderítési kötelezettségének a jelzettek szerint nem tett megfelelően eleget és a megállapított tényállás [Be. 561. § (3) bekezdés c) pont] több okból lényeges részben megalapozatlan részbeni felderítetlensége, hiányosságai, iratellenessége és helytelen ténybeli következtetés folytán [Be. 592. § (2) bekezdés a), b) c) és d) pont].

[16] Megalapozatlanságot, mégpedig felderítetlenséget jelent a már hivatkozottak szerint az orvosszakértői bizonyítás nem kellő mélységű lefolytatása, a halál időpontjának nem elég beható vizsgálata. A felderítetlenség azt jelenti, hogy a bíróság a tényállás megállapításánál lényeges, létező és objektíve megismerhető bizonyítékot szolgáltatni képes bizonyítási eszközt nem vizsgál meg, holott arra van lehetősége. Utalni szükséges rá, miszerint mindez nem jelenti feltétlen azt, hogy a további bizonyítás eredményeként szükségképpen módosítani kell a tényállást, de a megalapozottság megítéléséhez indokolt volt az ügyészség által is felvetett körülményre a bizonyítás felvétele.

A tényállás ezen túlmenően több fontos részlettenyit érintően hiányos és iratellenes is, így az elkövetés körülményeire, a cselekmény időbeli és térbeli lefutására nézve, mely tényhiba akkor állapítható meg, ha a bíróság fontos bizonyítékot megvizsgál ugyan, értékeli és el is fogadja, ám ennek ellenére mégsem vagy nem a tartalmának megfelelően foglalja a tényállásba e bizonyítás eredményét.

Szintén lényeges megalapozatlansági ok még az elsőfokú bíróság helytelen ténybeli következtetése. A törvényszék ugyanis a helyszíni halottszemle megállapításainak nem kellően alapos, hiányos értékeléséből tévesen vont arra következtetést, hogy a sértett halálának időpontja egzakt módon, órára lebontva meghatározható, és a vádlott ekkor már nem érintkezett a sértettel, a helyszínt még visszatérését követően is jóval korábban elhagyta. A fellebbviteli főügyészség helyesen ismerte fel és ennek tisztázása érdekében indítványozott bizonyítást, hogy a sértett halálának időpontja bizonyosan meghatározható-e ilyen pontossággal. Ez ugyanis az elkövetés idejének behatárolására is döntő befolyással bír, mely élet elleni bűncselekmény tárgyát képező büntetőügyekben az egyik legfontosabb objektív tényállási elem. Erre nézve viszont az elbírált ügyben az orvosszakértői bizonyítás – a másodfokon elvégzett kiegészítéssel – megfelelő támpontot nyújthatott.

[17] A megalapozatlanság a felsorolt több ok ellenére is csak részbeni, melyet a másodfokú bíróságnak a felülbírálat során kötelező módon orvosolnia kellett (EBH2019. B.9., BH2019. 220.).

[18] Az ítéltábla ezért a tényállást a cselekmény központi elemeire is kiterjedően a Be. 593. § (1) bekezdés a) pontjában írt jogkörében a másodfokú eljárásban elvégzett bizonyítás és az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok tartalma alapján a következők szerint helyesbíti és egészíti ki, mely igen jelentős ténybeli kisreformációként érinti a cselekménysor fő részeit, időbeli sorrendjét is.

- Elsőfokú ítélet indokolása [20] bekezdés: Mivel nem a vád része, megfelelő vádlói akarat hiányában e bekezdésből mellőzendő a sértett oldaltáskája tartalmának, különösen annak részletezése, hogy abban mely okiratok voltak fellelhetők.

- [24] bekezdés: Az elsőfokú ítélet nem tartalmazza egyértelműen, ezért az ítéltábla rögzíti, hogy a sértett vádlott általi bántalmazására *16-17 óra közötti* – közelebbről meg nem határozható – időben került sor.

E bekezdés első mondata mellőzendő, és helyette a következőket rögzíti a másodfokú bíróság: Ekkor a vádlott odament a földön fekvő sértetthez, majd legalább egy alkalommal nagy erővel harántirányban a lépcsősor első fokán nyugvó fejére taposott. A sértettnél a koponyát ért nagy erőbehatás következtében olyan súlyos, többszörös koponyatöréshez társuló heveny agybénulás lépett fel, hogy a sérülés elszenvedését követően mintegy 10-20 percen belül elhalálozott. Ezután a vádlott a helyszínt elhagyta.

A bekezdés utolsó előtti mondata pedig annyiban helyesbítendő, hogy a vádlott a késő esti órákban, közelebből meg nem állapítható időben találkozott tanú2dal.

- [26] bekezdés: A – vádlott késő esti-éjjeli visszatérésére vonatkozó – második mondat teljes egészét mellőzi az ítéltábla, mint ahogy mellőzi a [28] bekezdésben rögzítetteket is.

- [32] bekezdés: A sértett megtaposása kapcsán rögzített „lehetett” szó helyett konkrét megállapítást téve az utolsó tagmondatot akként helyesbíti a másodfokú bíróság, hogy a koponyát ért harántirányú erőbehatás a lépcsősor első lépcsőfokán történt megtaposás *volt*.

[19] A tényállás kiegészítése és helyesbítése a másodfokon elvégzett bizonyítás eredményén, így az eljárás során kirendelt szakértő³ és szakértő igazságügyi orvosszakértőknek a másodfokú tárgyaláson szóban előterjesztett vélemény kiegészítésén (6. számú tárgyalási jegyzőkönyv 4-7. oldal) és az alapján levont helyes ténybeli következtetésen

alapszik, ezáltal a másodfokú bíróság a döntését a Be. 593. § (3) bekezdése folytán a módosított tényállásra alapította.

[20] A ténybeli felülbírálat során utal rá az ítéltábla, hogy a tényállás megalapozottságát a törvény pozitív formában nem fogalmazza meg, arra dogmatikai alapon elsősorban a Be. 592. § (1) és (2) bekezdésben meghatározott (teljes és részbeni) megalapozatlansági okok nemlétéből lehet következtetést vonni. A jogirodalom és a bírói gyakorlat szerint ugyanakkor pozitív oldalról is rögzíthető, hogy a tényállás rendszerint akkor megalapozott, ha a bíróság a vád keretei közötti bizonyítási eljárás törvényes lefolytatását követően a vádló által bűncselekménynek tartott múltbeli események kapcsán a tényeket a vádbeli tettazonosság elvének megfelelően valósághűen, helyesen és hiánymentesen állapítja meg (BH2024. 106). A kiegészítést és helyesbítést követő megalapozott tényállás következménye a tényálláshoz kötöttség, mely kizárja a bíróság által elfogadott tények megváltoztatását. Ez irányadó a vádlott terhére és javára is.

[21] Az elsőfokú bíróság az ügy helyes eldöntése szempontjából lényeges bizonyítékokat beszerezte, majd döntő többségüket – eltekintve a tényállás módosítás alapját képező szakértői részbizonyítástól – megvizsgálta és azokat okszerűen, tartalmuk és a logika szabályai szerint egyenként és kölcsönhatásukban is értékelte, mely értékelő tevékenységet követően állapította meg a tényállást. Számba vette a vádlott nyomozás során és a tárgyaláson tett vallomásait, a bizonyítás eredményére tett észrevételeit, a cselekményről közvetve információt szerző, továbbá a terhelt, valamint a sértett életmódjára, kapcsolatukra rálátással bíró tanúk vallomásait, a helyszíni szemle keretében rögzített adatokat, a lefoglalt tárgyi bizonyítékokat, az igazságügyi orvosszakértők boncjegyzőkönyvbe foglalt megállapításait, annak írásban valamint a tárgyaláson szóban tett kiegészítését, a toxikológiai, genetikai és elmeorvosszakértői bizonyítást és a további okirati bizonyítékokat. A ténykérdésekben is igen részletes és alapos indokolással fejtette ki, hogy mely bizonyítékokat talált hitelt érdemlőnek és elfogadhatónak, és melyeket nem a tényállás megállapítása során. A bántalmazás idejének közvetlen előzményeire nézve azt helyesen állapította meg, hogy a sértettet 14.40-kor rögzítette a kamera, amint távozik a szállóról. A vádlott a sértettel való találkozást, közös italozásukat, majd a helyszínre visszatérve az alvó sértett értéktárgyainak elvételét az eljárás kezdeti szakaszától elismerte. Elmondása szerint 15 óra környékén találkoztak, majd beszélgetni, italozni kezdtek, elfogyasztottak egy flakonos bort. A vádlott ezután távozott, de körülbelül fél óra múlva visszatért. Elkezdte kizsebelni az alvó sértettet, aki felébredt és tettéért számonkérte, majd a vádlottat a ruhájánál fogva próbálta visszatartani, aki elismerte azt is, hogy eközben meglökte őt, és a sértett a helyszínen található lépcsősoron legurult, melyet követően nem mozdult. A további bántalmazást azonban következetesen tagadta, és állította, hogy ugyan megint visszatért a helyszínre, de ekkor már nem nyúlt a sértetthez. A törvényszék e vádlotti vallomást elfogadta, és az ítéletében megállapított tényállás alapjának tekintette. Az elsőfokú bíróság bizonyíték-értékelő tevékenysége arra nézve mindenben megalapozott, hogy a sértett bántalmazója a vádlott volt, tettét anyagi haszonszerzés reményében, a megszerzett értéktárgyak megtartása érdekében követte el, mellyel a másodfokú bíróság egyetértett.

[22] A tényállásváltoztatás módosításának egyik legfontosabb részeként azonban az ítéltábla az elsőfokú ítélettel szemben bizonyítottanak találta azt, hogy a sértett halálához vezető megtaposást is a vádlott követte el, melynek indoka a következő.

[23] Minden bűncselekménynél, de különösen az élet kioltásával járó büntetteknel központi jelentőségű az elkövetési idő meghatározása. E fontos tényállási elem tekintetében viszont ebben az eljárásban az elsőfokú bíróság az iratok tartalmától eltérő és a helytelen ténybeli következtetésen alapuló ténymegállapításokat tett. Olyan ügyben, ahol a közvetlen bizonyítékok csupán korlátozott számban állnak rendelkezésre, kiemelt jelentőséggel bírnak a ténybeli következtetések, azaz egy megállapított tényből a logika törvényei szerint a további tényeknek a megállapítása. Ez pedig fokozottan igaz a passzív alany tényleges halálával járó élet elleni cselekményekre – mint jelen esetben is –, amikor a sértett tanúvallomása értelemszerűen nem áll rendelkezésre, vagy amikor az eseménysort nem kíséri figyelemmel közvetlen szemtanú, és az más módon sem kerül rögzítésre. Az elkövetés idejével kapcsolatban az elsőfokú bíróság a helyszíni halottvizsgálatot végző orvosnak a szemle jegyzőkönyvbe foglalt megállapításaira támaszkodott, e körben azonban a gondolati folyamata nem tekinthető hibátlannak, alappal fogalmazott meg vele szemben kételyeket a vádhatóság mind fellebbezésében, mind a felülbírálati eljárásban.

[24] E tekintetben elsődlegesen arra indokolt kitérni, miszerint dr. név1 halottszemlélt végző orvos szemlén tett nyilatkozatának felhasználása elviekben a törvény által nem volt kizárt, ám csak azzal a megszorítással, hogy miután az a szemle jegyzőkönyv részét képezte, így értelemszerűen az okiratra vonatkozó szabályok szerint, erre pedig a büntetőeljárás során kirendelt igazságügyi orvosszakértők véleményalkotása elősegítése érdekében kerülhetett volna sor. A büntetőeljárásban bizonyítékként csak bizonyítási eszközből megismerhető olyan tény szolgálhat, amelyből következtetés vonható a bizonyítandó – és az anyagi vagy eljárási jogszabály szempontjából jelentős – tényre. Adott esetben a helyszíni halottvizsgálatot végző orvostól származó többletinformációk az eljárásba bevont orvosszakértőket orientálhatták a kirendelésük nyomán részükre feltett kérdések megválaszolója kapcsán, szakvéleményük elkészítésekor.

[25] Mindezek miatt tehát a halál bekövetkezésének ideje tekintetében is csak a kirendelt orvosszakértők véleménye lehetett volna szabad értékelés tárgya, szemben a rendkívüli haláleset miatt indult közigazgatási ügyben elrendelt szemlén rögzített, egyébként sem egyértelmű, ezért mindenképp további magyarázatra szoruló megállapítással. Megjegyzést érdemel, hogy a halál bekövetkezésének valószínű időpontjára, intervallumára az orvosszakértőket kirendelő nyomozó hatóság is konkrét kérdést tett fel kirendelő határozatában (Borsod-Abaúj-Zemplén Vármegyei Rendőr-főkapitányság Bűnügyi Igazgatóság Bűnügyi Osztály 05000/647-5/2023.bü. számú, 2023. szeptember 14. napján kelt határozata, nyomozási irat 8.6.23.), melyre nézve a szakértők az írásban előterjesztett igazságügyi orvosi boncolási jegyzőkönyvet is tartalmazó orvosszakértői véleményben illetőleg annak írásos kiegészítésében tényszerűen nem tettek egzakt megállapítást (OSZ.1124/2023., OSZ.168/2024., nyomozási irat 8.6.6., 8.6.12.). Ezen túlmenően az elsőfokú bíróság sem az orvosszakértőket kérte fel véleményük kiegészítésére e tárgyban, holott a tárgyaláson igen részletesen sor került a meghallgatásukra (34. számú elsőfokú jegyzőkönyv 2-8. oldal), hanem elfogadta a szemlén részt vett orvos által közölteket, mely

szerint „a halál nagy valószínűséggel...a vizsgálatokat megelőzően 24 óra körül állt be” (Ózdi Rendőrkapitányság 05070/10599/2023.id. számú jegyzőkönyv helyszíni és halottszemlérlől 5.oldal, nyomozási irat 8.1.2.). Utóbbinak megfelelően a sértett halálának időpontjaként 2023. augusztus 29. napjának 24. óráját vette alapul (elsőfokú ítélet [47], [73], [74], [76], [78] bekezdések).

[26] Ezzel kapcsolatosan azonban helytállóan hivatkozott a fellebbviteli főügyészség arra, hogy a halál bekövetkezése nem időpillanathoz köthető, hanem sokkal inkább biológiai jelenségek folyamata, ennek pedig a halottszemlélt végző orvos kezdeti megállapításai nem felelnek meg. Állításai alátámasztására egy olyan feljegyzést is csatolt, melyben a nyomozó hatóság felkérésére dr. név1 maga is helyesbítette korábbi nyilatkozatát a helyszíni és halottszemle jegyzőkönyv tartalmának ismeretében. E szerint „a halál beállta a halottszemlélt megelőzően 24-48 órán belül, ezen időpontok között történt meg. Ettől pontosabbat nem lehet megállapítani” (05000/647/2023. bü számú feljegyzés, 2. számú másodfokú irat).

[27] Ilyen előzmények ismeretében az ítéltábla arra az álláspontra helyezkedett, hogy az említett szakkérdés megválaszolása úgy felelhet meg a perrendnek, ha arra az eljárásban – a fentebb rögzítettek szerint egyébként erre a kérdésre már – kirendelt orvosszakértők adnak választ. Ezért a másodfokú eljárásban tárgyalást tartott, melyre szakértő és szakértő3 szakértőket is idézte, akiket e tárgyban a szakvéleményük szóbeli kiegészítésére kért fel. Itt szükséges utalni rá, miszerint a Be. 197. § (1) bekezdése is elsődlegesen a kirendelt szakértő felhívásával írja elő a szakvélemény kétségeinek a tisztázását, mely szerint ebben az esetben a szakértő a bíróság (ügyészség, illetve a nyomozó hatóság) felhívására a véleményét kiegészíti. Ha mindez nem vezet eredményre, abban az esetben ad lehetőséget a törvény más szakértő alkalmazására [Be. 197. § (2) bekezdés]. A másodfokú bíróság erre figyelemmel nem osztotta a vádhatóság írásban előterjesztett indítványát dr. név1 orvosszakértőként történő meghallgatására. Megjegyzendő, hogy utóbbi indítványt a fellebbviteli főügyészség a másodfokú tárgyaláson már nem tartotta fent, még abban a formában sem, hogy a halottszemlélt végző orvos tanúként kerüljön kihallgatásra (6. számú jegyzőkönyv 2. oldal utolsó előtti bekezdés).

[28] szakértő3 és szakértő igazságügyi orvosszakértők a részükre ismertetett szemle jegyzőkönyvben rögzített észlelések és a halottvizsgálatot elvégző orvos nyilatkozata ismeretében az ügyben adott szakvéleményüket részben kiegészítették. A halál bekövetkeztének lehetséges idejét a hullafoltok elnyomhatósága, a holttest maghőmérséklete, az időjárási viszonyok ismeretében tág határok között, a szemlélt megelőző 24 órán – plusz/mínusz 6-8 órán – belül tudták megállapítani azzal a megjegyzéssel, hogy a halottszemle jegyzőkönyvben feltüntetett 24 óra körül kitétel semmiképpen nem jelenthet konkrét időpontot, sokkal inkább visszszámolást egy időintervallumra (6. számú másodfokú jegyzőkönyv 5. oldal 7-11. bekezdés).

[29] Az ítéltábla által felvett bizonyítás ismeretében tehát azt lehetett bizonyosan megállapítani, hogy az elsőfokú bíróság tévesen határozta meg a sértett halálának bekövetkezését egy konkrét időpontban, attól jóval tágabb határok között lehetett

megállapítást tenni. Ennek megfelelően pedig téves azon ténybeli következtetése is, amely a vádlott által a helyszínen tartózkodásaként megjelölt délutáni, illetve késő esti időpontokra a sértett életben létét az orvosi véleményalkotás alapján alátámasztottnak vélte, egyben kizárva, hogy éjfélről jóval korábban elhalálozhatott. Az orvosszakértők vélemény kiegészítése értelmében ugyanis a sértett halála a szemle keretein belüli halottvizsgálat 2023. augusztus 30. nap 15 óra 18 perces kezdetéhez képest 24 óra plusz/mínusz 6-8 órát megelőzően, azaz 2023. augusztus 29-én 7 óra 18 perc és 23 óra 18 perc közötti időintervallumon belül következhetett be.

[30] Ezzel kapcsolatban szükséges rámutatni arra is, miszerint a sértett bántalmazójaként a rendelkezésre álló további személyi és tárgyi bizonyítékok értékelését követően az elsőfokú bíróság is kizárólag a vádlottat tudta beazonosítani, más lehetséges bántalmazó személyére a bizonyítás eredménye nem utalt. Nem támogatta más bizonyíték a vádlott vallomásának azon részleteit sem, melynek értelmében a késő esti-éjjeli 22 óra körüli időben még visszatért a helyszínre.

[31] A másodfokon az orvosszakértők meghallgatásával a helyes tényállás érdekében felvett bizonyítás, az ügyiratok tartalma és azok alapján elvégzett ténybeli következtetés eredményeként az ítéltábla tehát a Be 593. § (2) bekezdése alapján a bizonyítékokat kizárólag az eltérő tényekkel – a sértett halálának idejével – kapcsolatosan eltérően értékelve arra a meggyőződésre jutott, hogy a sértett a részben javított tényállásban írtak szerint, csakis a vádlott bántalmazása következtében és a rögzített időben sérült meg, majd halálozott el. A vádlott védekezésével szemben ugyanis a személyi és tárgyi bizonyítás anyaga a vádbeli tényeket kétséget kizáróan alátámasztotta arra is, hogy a sértett életét a vádlott oltotta ki.

[32] A tényálláshoz kötöttség elvi indokát a Be. 167. § (3)-(4) bekezdése adja, ami szerint a bizonyítás eszközeinek és a bizonyítékoknak nincs törvényben előre meghatározott ereje, a bíróság a bizonyítékokat egyenként és összességükben szabadon értékeli, és a bizonyítás eredményét az így kialakult meggyőződése szerint állapítja meg. Ezáltal biztosított a bizonyítékok hitelt érdemlőségének meggyőződés szerinti, szabad értékelése és védett mikénti értékelése (Kúria Bhar.III.1201/2018/10.).

[33] Meg kell azonban jegyezni, hogy a Be. csak részben szabad bizonyítási rendszerében a mérlegelés nem korlátlan. A korlátok nélküli értékelés nyilvánvalóan a joguralomban nem megengedett és bírói önkényhez vezethet, sértve a védelem alapvető alkotmányos jogait. Az (anyagi és alaki) védelem joga pedig a jogállam egyik alapköve, hiszen az állam hatalmával szemben álló terheltnak e jog biztosít garanciát ahhoz, hogy megfelelően védekezhessen, mely a fegyveregyenlőséget érvényre juttatja. A fegyverek egyenlősége pedig a büntetőper egyik legfontosabb eleme. Az állami hatalommal felruházott, az alapvető jogokat is érintő intézkedésre jogosult ügyészség vádja ellen ugyanis garantálni kell a hatékony védekezést. Ennek biztosítása a bírói hatalom fontos eleme, mely a független, pártatlan, igazságos ítélkezés. A nyomozásban az ügyészség az ügy ura, a bíróság előtt azonban a védelemmel együtt: ügyfél, indítványai nem kötik a független bíróságot, miként a védelemé sem, és ez a bírói függetlenség lényege, mely nélkül nincs jogállam.

[34] Mindezek mellett a másodfokú bíróság kiemeli, hogy a bizonyítékok értékelésének nagyon fontos korlátjai vannak mint:

- az eljárás törvényessége,
- a logika törvényeinek betartása (szillogizmus),
- és végül, de nem utolsó sorban a bíróság indokolási kötelezettsége.

[35] Az idézett korlátok átlépésére nem került sor, a bizonyítékok értékelése törvényes és a másodfokú korrekción túl a ténymegállapító tevékenység sem kifogásolható alappal. Mindezt azért hangsúlyozza az ítéltábla, mert korántsem arról van szó, hogy a bírói mérlegelésnek nincsenek kötöttségei, a fenti elvek betartása esetén azonban a bizonyítékok értékelése valóban nem támadható. Sok esetben felmerül a vád, de főként a védelem oldaláról, hogy az elsőbírói mérlegelés támadhatatlan. Mindez viszont nem így van, ugyanis a mérlegelésnek irányt ad maga a Be. által előírt valósághűség, és ezáltal minimálisan elvárhatóan a tények igazsága, de optimális esetben az objektív (anyagi) igazság, mely már nem vezérelve a modern büntetőpernek, de az ítéltábla álláspontja szerint alapvető mérőköve az igazságos ítéletnek, melyet a középútas igazságszemlélet is hűen tükröz. A tények igazsága nélkül ugyanis nincs igazságos ítélet, de a felülbírált ügyben ezen igazságot az ítéltábla megállapíthatónak tartotta.

[36] Az anyagi jogi kérdések felülbírálata során – miután a törvényszék külön nem tért ki rá ítéletében – a másodfokú bíróság mindenekelőtt azt rögzíti, hogy a Btk. 2. § (1), (2) bekezdése alapján az elkövetéskor hatályos büntető törvényt kell alkalmazni, mert a jelenleg hatályos törvény nem eredményez enyhébb elbírálást.

[37] Az elsőfokú bíróság büntethetőségi akadály hiányában törvényesen vont következtetést a vádlott bűnösségére, a cselekmény minősítése azonban a tényállás másodfokon elvégzett helyesbítésére és kiegészítésére is figyelemmel téves, mert az anyagi jog helyes értelmezésével a vádlott valójában a Btk. 160. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés b) pontja szerinti nyereségvágyból elkövetett emberölés büntettét valósította meg.

Miként arra az ítélet maga is utalt, a vádlott elkövetéskor aktuális tudattartalmára, ezáltal szándékára a 3/2013. Büntető jogegységi határozat (BJE) iránymutatásai alapján elsősorban a feltárt alanyi és tárgyi tényezőkből lehet következtetést vonni. A megfelelően számba vett belső és külső tények alapján azonban a törvényszék által ebben a körben kifejtettektől eltérően az állapítható meg, hogy a vádlott az irányadó tényállás alapján egyenes ölési szándékkal cselekedett. Előjáróban meg kell említeni, miszerint az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta, hogy a vádlott ittas állapota miatt az alanyi oldal nem volt teljes. A vádlott a sértettel folytatott közös italozás következtében – melyet maga is elismert és az elsőfokú bíróság súlyosító körülményként a terhére értékelt – önhibából eredő ittas állapotban volt, mely a Btk. 18. § szerint a büntetőjogi felelősség alól nem mentesít, következménye viszont, hogy a szándék vizsgálatakor az alanyi oldali elemeket is a tárgyi tényezők tükrében

kell megítélni, azaz a tudatzavar miatt elsősorban az objektív, külső tényeknek van jelentőségük, mert az elkövetőnek a tettehez fűződő érzelmi viszonya (belső tények) nem kórosan és önhibából fakadóan, de tipikusan más, mint józan személynél. Ebben a fontos kérdésben a III. számú Büntető Elvi Döntés nyomán kialakult és a Kúria által jelenleg is fenntartott bírói gyakorlat egységes (Kúria Bfv.I.1276/2022/6.).

A felülbírált ügyben a vádlott a lökése miatt előzőleg a lépcsősoron leguruló, ennek következtében a fejtetőn már kiterjedt sérüléseket elszenvedő, kiszolgáltatott helyzetben fekvő és szintén ittas sértett után ment, majd testtömegét is érvényesítve úgy taposta meg nagy erővel a sértett koponyáját, hogy az nála igen súlyos, többszörös koponyatető és arckoponya törést, illetőleg ahhoz társuló agyi traumát, heveny agybénulást eredményezett, mely a sértett igen rövid időn belül bekövetkező halálához vezetett. A cselekménysor tárgyi tényezői mellett csakis a vádlott *egyenest* ölési szándékára vonható következtetés, hiszen tudatában fel kellett merülnie annak, hogy a sértett koponyájának haránt irányú megtaposása más eredménnyel nem, csakis élete elvételével jár, ezzel a túlélésre esélyt sem adva számára. Ezen okok miatt az ítéltábla az elsőfokú ítélet megállapításait ([99] bekezdés) akként módosította, hogy a vádlott egyenes ölési szándékkal (Btk. 7. § első fordulat) ölt, tettevel a passzív alany életét ki akarta oltani, és ezt meg is tette. E részben utal rá az ítéltábla, hogy az emberölés büntettének megállapításához nem szükséges a bántalmazást megelőző ölési szándék megléte, e szándék a cselekménysor végrehajtása során is létrejöhet, akár rögtönös formában is (BH2023. 88.I.). Az említett okok folytán és a tényállás alapján a vádlott cselekménye halált okozó testi sértés büntettként [Btk. 164. § (1) bekezdés, (8) bekezdés 2. fordulat] nem volt értékelhető.

[38] Az emberölést a Btk. 160. § (2) bekezdés b) pontja szerinti nyereségvágyból elkövetés minősíti súlyosabban, a helyes bírói mérlegelés és ténymegállapítás, a történeti tényállás következményeként megfelelő ténybeli alapja volt e minősítő körülménynek. A felülbírált esetben egyértelműen ez a helyzet, a vádlott cselekményével a sértett értéktárgyait akarta megtartani, tettét a vagyoni haszonszerzés érdekében hajtotta végre. A nyereségvágyból elkövetés megállapíthatósága miatt a cselekmény értelemszerűen külön nem minősülhetett rablásként, hanem e minősítő körülmény folytán csakis egységesen, az élet elleni és vagyon elleni erőszakos büntett jellemzőit egyaránt hordozó összetett bűncselekményként (BH1993. 213., BH2018. 267.).

[39] Szemben a másodfokú bíróság mellett működő ügyészség indítványával, az ítéltábla szerint a cselekmény nem minősíthető egyben a Btk. 160. § (2) bekezdés k) pontja szerint a bűncselekmény elhárítására korlátozottan képes személy sérelmére elkövetettként is, mégpedig elsősorban ténybeli okok miatt. Az ügyben emelt vád (Borsod-Abaúj-Zemplén Vármegyei Főügyészség B.1414/2023/33.) történeti tényei között ugyanis nem szerepel sem a sértett sorsszerű megbetegedéseinek, sem olyan elnehezült életvitelnek a leírása, amely e minősítő körülmény ismérveinek megállapítására alapot adhatna, erre nézve az elsőfokon vádat képviselő vármegyei főügyészség a későbbiekben sem élt vádmódosítással. A cselekmény idején 59 éves sértett életkoránál fogva nem mondható idősebbnek, s ugyan járóbot igénybevételeivel közlekedett, de hitelt érdemlő adat nem utalt arra, hogy kora vagy egészségi állapota folytán korlátozott védekezésre lehetett csak képes. Megfelelően kinyilvánított vádlói akarat hiányában erre elegendő bizonyítás sem folyt. Nyilvánvalóan a vádlott cselekménye folytán a lépcsősoron legurulás és a sérülések elszenvedése gátolta őt a védekezésben, de ilyen esetben e minősítő körülményt nem lehet megállapítani, annak az

elkövetőtől függetlenül kell előállnia, hiszen a korlátozottságnak az idős életkorból vagy igazolt fogyatékból kell fakadnia (3/2013. BJE II.11.).

[40] Arra viszont a fellebbviteli főügyészség kifogástalanul utalt, hogy a passzív alannyal szemben elkövetett szándékos bűncselekményt megvalósító vádlott terhére ezzel bűnhalmazatban a segítségnyújtás elmulasztásának büntette az önvádra kötelezés tilalmára tekintettel [Be. 7. § (3) bekezdés] nem róható. A Btk. 166. § (1), (2) bekezdésében meghatározott segítségnyújtás elmulasztása büntette csak akkor állapítható meg, ha a veszélyhelyzetet az elkövető vétnél vagy gondatlan magatartása idézte elő. Adott esetben azonban a tényállás történeti tényei szerint a sértett kiszolgáltatott helyzetét a vádlott nem gondatlanul vagy véletlen folytán, hanem erőszakos magatartásával okozta, közelebbről azzal, hogy őt az eltulajdonított dolgok megtartása érdekében lelökte a lépcsőn, majd a fejére taposott. Megjegyzendő, hogy az elsőfokú bíróság maga is erre a megállapításra jutott, tettét szándékos magatartásként értékelve (ítélet [99] bekezdés). Ilyen esetben azonban a cselekmény csakis a szándékos büntett keretei között értékelhető (BH1987. 112. I-II.).

[41] Végül arra is indokolt kitérni, hogy a cselekmény okirattal visszaélés vétségeként sem minősülhet, melynek oka ezúttal is a konkrétan kinyilvánított vádlói akarat hiánya. E tekintetben szintén a fellebbviteli főügyészség – és az ahhoz csatlakozott védő – érveit osztotta a másodfokú bíróság arra vonatkozóan, hogy az elsőfokú bíróság lényegében a vádon túlterjeszkedve állapította meg a vádlott bűnösségét az említett közbizalom elleni bűncselekményben.

A Be. 6. § (1) bekezdése értelmében a bíróság vád alapján ítélezik. A bíróságnak a vádról döntenie kell, a vádon túl nem terjeszkedhet. Csak a megvádolt személy büntetőjogi felelősségéről dönthet és csak olyan cselekményt bírálhat el, amelyet a vád tartalmaz [Be. 6. § (2)-(3) bekezdés].

A bíróság kötelezettségeként tehát a vád kimerítését fogalmazza meg a jogszabály, egyben konkrét tilalmat állítva fel a vád kereteinek túllépésére. A vád perjogi rendeltetése ugyanis az, hogy a bíróság számára a büntetőjogi felelősség kérdésében való érdemi vizsgálat ténybeli határait rögzítse. Kétségtelen, miszerint a vádelv a vád és az ítélet tényállása közötti teljes történeti azonosságot nem követeli meg. A vád keretein belül lehetőség van olyan pontosításokra elvégezni, amely a vádhoz kötöttséget nem érinti (BH2005. 242). Elégséges, ha a történeti tények leírása oly mértékben konkrét, amelyből bebizonyítottságot feltételezve – büntető törvénybe ütköző cselekményre lehet következtetni (BH2011. 219).

[42] A Be. 422. § (1) bekezdés a) és b) pontjai a vádirat törvényes elemei között jelölik meg a vádlott azonosításra alkalmas megjelölését és a vád tárgyává tett cselekmény pontos leírását.

[43] Mindezek áttekintése után a jelen ügyben az állapítható meg, hogy a vádhatóság által benyújtott vádirat tényállása egyáltalán nem tartalmaz olyan ténybeli adatokat, leírást, amelyek kimerítenék az okirattal visszaélés bűncselekményének egyes törvényi tényállási elemeit. Ez az elsőfokú ítéletről is egyértelműen kitűnik, hiszen a törvényszék az indokolás

[2]-[10] bekezdéseiben kimerítően részletezte, és a Borsod-Abaúj-Zemplén Vármegyei Főügyészség B.1414/2023/33. számú vádiratának tényállásában nem szerepel, hogy a sértett a vádbeli napon oldaltáskájában milyen okiratokat vitt magával, melyet aztán később a cselekmény következtében a vádlott magához vett. A vád tehát a közbizalom elleni bűncselekmény elemeit nem hordozta, ilyen tárgyú módosítással a vádat képviselő ügyészség a későbbiekben sem élt, az okirattal visszaélés miatti büntetőjogi felelősség megállapítására sem a vádiratban, sem vádbeszédében nem tett indítványt. Ezzel szemben az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás e történeti tényeket is tartalmazza ([20]-[24] bekezdés), következésképp valóban vád hiányában mondta ki bűnösnek a vádlottat a Btk. 346. § (1) bekezdés c) pontjában meghatározott és aszerint minősülő okirattal visszaélés vétségében, melyre a fentebb idézett korlátok miatt nem lett volna törvényes lehetősége.

[44] Összegezve: A másodfokú bíróság Terhelt1 vádlott cselekményét – a váddal egyezően – egységesen a Btk. 160. § (1) bekezdésében meghatározott, de a (2) bekezdés b) pontja szerint minősülő és büntetendő nyereségvágyból elkövetett emberölés büntetettének minősítette, a felmentést kimondó rendelkezés mellett egyben mellőzve az okiratra elkövetett cselekményre vonatkozó rendelkezést is.

[45] Megjegyzendő, hogy a fellebbviteli főügyészség e helyes minősítésen túl a Be. 567. § (2) bekezdés d) pontjának felhívásával indítványt tett a közbizalom elleni bűncselekmény tekintetében az eljárás megszüntetésére. Utóbbi rendelkezés meghozatalát azonban az ítéltábla nem tartotta indokoltnak, melynek oka, hogy valójában okirattal visszaélés vétsége miatt nem volt folyamatban büntetőeljárás, nyomozás elrendelésére nem került sor, így nemhogy a törvényes elemeket tartalmazó vád hiányzik, de megalapozott gyanú sem merült fel, mely értelemszerűen a vádlottat nem érintheti. Rámutat az ítéltábla, hogy nyilván egy minősített emberölés történeti tényállása alapvetően más, mint egy okirattal visszaélést megalapozni képes történeti eseménysor, a fellebbviteli főügyészség által hivatkozott törvényszakasz pedig egyértelműen a vád hiányaihoz, elbírálásra alkalmatlan voltához fűzi az említett jogkövetkezményt. Adott esetben erről azonban nem volt szó, a vád épphogy kimerítően tartalmazta a valós vádlói akaratnak megfelelő ténybeli elemeket, azokat az elsőfokú bíróság egészítette ki törvénysértő módon, melyhez nem is társulhat egyéb jogkövetkezmény, így az eljárás megszüntetése sem. Elegendőnek mutatkozott tehát a törvényi korlátokat átlépő rendelkezés, és a vádbeli alapot nélkülöző történeti tények mellőzése.

[46] Az elsőfokú bíróság a büntetés kiszabása során irányadó alanyi és tárgyi, enyhítő és súlyosító tényezőket alapvetően helyesen feltárta. A cselekmény minősítésének megváltoztatása, az egységes minősítés folytán többszörös halmazatról értelemszerűen nem lehet szó, ezért mellőzni kellett a bűnösségi körülmények közül. Ettől függetlenül a súlyosabb minősítésű, jelentős tárgyi súlyú és gátlástalanul véghez vitt élet elleni büntetett minősített esetének irányadó büntetési tételéhez képest (tíz évtől húsz évig terjedő vagy életfogytig tartó szabadságvesztés) az elsőfokon kiszabott büntetés túl enyhe, lényeges súlyosítása szükséges. Ezért az ítéltábla a vádhatósági fellebbezést e részben is alaposnak tartva a szabadságvesztés tartamát a halmazatra történő utalás mellőzésével az irányadó középértéket némileg meghaladó 16 évre súlyosította. E joghátrány már megfelel a büntetési céloknak és a büntetéskiszabási elveknek, tettarányos, kifejezi az elkövető és bűncselekménye társadalomra

veszélyességét is. A társadalom hatékonyabb védelmének szempontjait előtérbe helyezve ugyanis a hasonló jellegű cselekmények elkövetőivel szemben megfelelő szigorral járó fellépés szükséges. Az elsőfokú bíróság a vádlottat a törvényi maximumnak megfelelő tartamú közügyektől eltiltásra ítélte, mely értelemszerűen kellően aránylik a felemelt tartamú főbüntetéshez, ezért a mellékbüntetésen nem változtatott az ítéltábla.

[47] A szankció felülbírálata kapcsán a másodfokú bíróság még utal a következőkre. A büntetéskiszabás során a büntetőjog általános elveire, és az Alaptörvényből fakadó alkotmányos követelményekre is figyelemmel kell lenni. A büntetéssel történő jogkorlátozásnak meg kell felelnie az arányosságnak, a szükségszerűségnek és az ultima ratio elveinek (1214/B/1990 AB határozat). A szankció arányossága azt is jelenti, hogy a hasonló tett elkövetőit hasonló büntetéssel kell sújtani az elkövetett tethoz, és a bűnösség mértékéhez is viszonyítva, de az arányosság vizsgálata a sérelem, a kár, a bűnösség foka, a bűncselekmények súlya egybevetését is feltételezi. Az arányosság jelenti a tettarányosságot, de a büntetésnek az elkövető személyiségéhez is igazodnia kell. Az egyéniesítés azonban nem sértheti a bírói gyakorlat egységének elvét, amely a jogbiztonság és a törvény előtti egyenlőség szempontjából alapvető. Ennek megfelelően a hasonló súlyú bűncselekményekre, illetve hasonló személyi körülményekkel jellemzett elkövetőkkel szemben nem szabad lényegesen eltérő szankciókat alkalmazni. Az egyes bűncselekmények természetéhez és a súlyához igazodó büntetési rendszer és a büntetéskiszabás normatív előírásain nyugvó büntetések együttesen szolgálják a jogállami büntetés funkcióját, a társadalom védelmét, a szankcióval történő arányos és megérdemelt viszonzást, valamint a speciális és generális prevenciót. A büntetés kiszabása során figyelembe kell venni a már idézetteknek megfelelően a bűnelkövető személyi körülményeit, többek között az előéletét [23/2014. (VII.15.) AB határozat III. rész 42. bekezdés]. Ezen elveket a másodfokú ítélettel kiszabott büntetés biztosítja.

[48] A súlyosabb minősítés következtében a szabadságvesztés végrehajtási fokozata és a feltételes szabadsággal kapcsolatos rendelkezés változtatást igényelt, ezért a másodfokú bíróság jelen határozatában megállapította, hogy a szabadságvesztést a Btk. 37. § (3) bekezdés a) pontjának ad) alpont 1. fordulata alapján fegyházban kell végrehajtani, és a vádlott a Btk. 38. § (4) bekezdés e) pont eb) alpontjára figyelemmel nem bocsátható feltételes szabadságra.

[49] Az egyszerűsített felülvizsgálat tárgyát képező egyéb rendelkezések közül az előzetes fogvatartásban töltött idő beszámítására, a vagyonekbevonásra, a polgári jogi igényre, és nagyrészt a bűnügyi költségre, valamint a bűnjelekre vonatkozó döntés is megfelel a törvénynek. Felmentés hiányában azonban nem teremthető meg a bűnügyi költség egy része alóli mentesítésnek a feltételei, másfelől a nyomozás során ilyen súlyú élet elleni ügyben indokolt is volt az objektív adatok feltárása érdekében a szakértői bizonyítás, amely nem tekinthető feleslegesnek, költségét a bűnösnek kimondott vádlottnak kell viselni, az nem terhelhető az államra még részlegesen sem a Be. 574. § (5) bekezdés alkalmazásával. Megjegyzendő, hogy az igazságügyi genetikai szakértői vélemény megállapításait az elsőfokú bíróság maga is értékelte (ítélet [58], [63] bekezdés). Ezért a Be. 574. § (1) bekezdése alapján a vádlott köteles a bűnügyi költség azon fennmaradó részének is a megfizetésére, amely alól az elsőfokú ítélet mentesítette. Korrekcióra szorult még a lefoglalt kamerafelvételekkel

kapcsolatos rendelkezés is, hiszen e bűnjelek törvényes bizonyítékot képeznek, értéktelennek nem mondhatók, következésképp esetükben a Be. 320. § (2) bekezdés nem alkalmazható, így a másodfokú bíróság kezelésüket az irat részeként rendelte el.

[50] A kifejtettekre tekintettel a másodfokú bíróság a fellebbezéssel támadott ítéletet a szükséges részben a Be. 606. § (1) bekezdése alapján megváltoztatta, míg a törvényes rendelkezéseit a Be. 605. § (1) bekezdés alkalmazásával – az indokolás kiegészítése és helyesbítése mellett – helybenhagyta.

[51] Az előzetes fogvatartás további beszámítására vonatkozó rendelkezés a Btk. 92. § (1), (2) bekezdésén alapul, melynek kezdő időpontját a büntetés-végrehajtás által közölt objektív adatokra figyelemmel állapította meg az ítéltábla (7. számú másodfokú irat).

[52] A másodfokú eljárásban az orvosszakértők meghallgatásával és a kirendelt védő részvételével kapcsolatban felmerült bűnügyi költséget az ítéltábla a Be. 613. § (1) bekezdése alapján állapította meg, melyet a bűnösnek kimondott vádlott visel.

[53] A vádlott megváltozott tényleges tartózkodási (fogva tartási helyének) feltüntetése a Be. 604. § (3) bekezdés c) pontján alapszik.

[54] Ellentétes döntés hiányában a másodfokú ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye [Be. 615. § (1), (2) bekezdés], mert a vádlott bűnösségét az elsőfokú bíróság is megállapította a vád tárgyát képező cselekményben, a másodfokú bíróság csupán annak minősítését változtatta meg, és az okirattal visszaélés vétsége tekintetében sem született eltérő rendelkezés, mivel ilyen cselekmény miatt a fentebb kifejtettek szerint valójában nem volt folyamatban eljárás.

Debrecen, 2026. január 15.

Dr. Háger Tamás sk. a tanács elnöke, Dr. Bakó József sk. előadó bíró, Dr. Diószegi Attila sk. bíró

Záradék: A Miskolci Törvényszék 12.B.74/2024/36. ítélete a Debreceni Ítéltábla Bf.I.472/2025/17. számú ítéletében írt változtatással a mai napon jogerőre emelkedett.

Debrecen, 2026. január 15.

Dr. Háger Tamás sk.
a tanács elnöke